

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ త్రయోదశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రయోదశః సర్గః ॥

శ్రీరామాదీనాం మార్గే వృక్షాన్ వివిధజంతూంజలాశయాంశ్చ సప్తజనాశ్రమం
చ దూరతః పశ్యతాం పునః కిష్కింధాయాం ప్రవేశః

ఋష్యమూకాత్ స ధర్మాత్మా కిష్కింధాం లక్ష్మణాగ్రజః |
జగామ సహ సుగ్రీవో వాలివిక్రమపాలితాం || 4.13.1 ||

సముద్యమ్య మహచ్ఛాపం రామః కాంచనభూషితం |
శరాంశ్చాదిత్యసంకాశాన్ గృహీత్వా రణసాధకాన్ || 4.13.2 ||

అగ్రతస్తు యయౌ తస్య రాఘవస్య మహాత్మనః |
సుగ్రీవః సంహతగ్రీవో లక్ష్మణశ్చ మహాబలః || 4.13.3 ||

పృష్ఠతో హనుమాన్ వీరో నలో నీలశ్చ వీర్యవాన్ |
తారశ్చైవ మహాతేజా హరియూథపయూథపః || 4.13.4 ||

తే వీక్షమాణా వృక్షాంశ్చ పుష్పభారావలంబినః |
ప్రసన్నాంబువహాశ్చైవ సరితః సాగరంగమాః || 4.13.5 ||

కందరాణి చ శైలాంశ్చ నిర్దరాణి గుహాస్తథా |
శిఖరాణి చ ముఖ్యాని దరీశ్చ ప్రియదర్శనాః || 4.13.6 ||

వైదూర్యవిమలైస్తోయైః పద్మైశ్చాకోశకుడ్మలైః |
శోభితాన్ సజలాన్ మార్గే తటాకాంశ్చావలోకయన్ || 4.13.7 ||

కారంధైః సారస్వైర్హంసైర్వంజలైర్జలకుక్కుటైః |
చక్రవాక్సైస్తథా చాన్వైః శకున్వైః ప్రతినాదితాన్ || 4.13.8 ||

మృదుశష్పాంకురాహారాన్నిర్భయాన్ వనగోచరాన్ |
చరతః సర్వతః పశ్యన్ స్థలీషు హరిణాన్ స్థితాన్ || 4.13.9 ||

తటాకవైరిణశ్చాపి శుక్లదంతవిభూషితాన్ |
ఘోరానేకచరాన్ వన్యాన్ ద్విరదాన్ కూలఘాతినః || 4.13.10 ||

మత్తాన్ గిరితటోత్కృష్టాన్ పర్వతానివ జంగమాన్ |
వానరాన్ ద్విరదప్రఖ్యాన్ మహీరేణుసముక్షితాన్ || 4.13.11 ||

వనే వనచరాంశ్చాన్యాన్ ఖేచరాంశ్చ విహంగమాన్ |
పశ్యంతస్త్వరితా జగ్ముః సుగ్రీవవశవర్తినః || 4.13.12 ||

తేషాం తు గచ్ఛతాం తత్ర త్వరితం రఘునందనః |
ద్రుమషండవనం దృష్ట్వా రామః సుగ్రీవమబ్రవీత్ || 4.13.13 ||

ఏష మేషు ఇవాకాశే వృక్షషండః ప్రకాశతే |
మేషుసంఘాతవిపులః పర్యంతకదలీవృతః || 4.13.14 ||

కిమేతజ్జాతుమిచ్ఛామి సఖే కౌతూహలం మమ |
కౌతూహలాపనయనం కర్తుమిచ్ఛామ్యహం త్వయా || 4.13.15 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాఘవస్య మహాత్మనః |
గచ్ఛన్నేవాచచక్షేఽథ సుగ్రీవస్తన్మహద్ వనం || 4.13.16 ||

ఏతద్ రాఘవ విస్తీర్ణమాశ్రమం శ్రమనాశనం |
ఉద్యానవనసంపన్నం స్వాదుమూలఫలోదకం || 4.13.17 ||

అత్ర సప్తజనా నామ మునయః సంశితవ్రతాః |
సప్తైవాసన్నధఃశీర్షా నియతం జలశాయినః || 4.13.18 ||

సప్తరాత్రే కృతాహారా వాయునాచలవాసినః |
దివం వర్షశతైర్యాతాః సప్తభిః సకలేవరాః || 4.13.19 ||

తేషామేతత్ప్రభావేణ ద్రుమప్రాకారసంవృతం |
ఆశ్రమం సుదురాధర్షమపి సేంద్రైః సురాసురైః || 4.13.20 ||

పక్షిణో వర్జయంత్యేతత్ తథాన్యే వనచారిణః |
విశంతి మోహాద్ యేఽప్యత్ర న నివర్తంతి తే పునః || 4.13.21 ||

విభూషణరవాశ్చాత్ర శ్రూయంతే సకలాక్షరాః |
తూర్యగీతస్వనశ్చాపి గంధో దివ్యశ్చ రాఘవ || 4.13.22 ||

త్రేతాగ్నయోఽపి దీప్యంతే ధూమో హ్యేష ప్రదృశ్యతే |
వేష్టయన్నివ వృక్షాగ్రాన్ కపోతాంగారుణో ఘనః || 4.13.23 ||

ఏతే వృక్షాః ప్రకాశంతే ధూమసంసక్తమస్తకాః |
మేఘజాలప్రతిచ్ఛన్నా వైడూర్యగిరయో యథా || 4.13.24 ||

కురు ప్రణామం ధర్మాత్మంస్తేషాముద్దిశ్య రాఘవ |
లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా ప్రయతః సంహతాంజలిః || 4.13.25 ||

ప్రణమంతి హి యే తేషామృషీణాం భావితాత్మనాం |
న తేషామశుభం కించిచ్ఛరీరే రామ విద్యతే || 4.13.26 ||

తతో రామః సహ భ్రాత్రా లక్ష్మణేన కృతాంజలిః |
సముద్దిశ్య మహాత్మానస్తాన్యృషీనభ్యవాదయత్ || 4.13.27 ||

అభివాద్య చ ధర్మాత్మా రామో భ్రాతా చ లక్ష్మణః |
సుగ్రీవో వానరాశ్చైవ జగ్ముః సంహృష్టమానసాః || 4.13.28 ||

తే గత్వా దూరమధ్వానం తస్మాత్ సప్తజనాశ్రమాత్ |
దదృశుస్తాం దురాధర్షాం కిష్కింధాం వాలిపాలితాం || 4.13.29 ||

తతస్తు రామానుజరామవానరాః
ప్రగృహ్య శస్త్రాణ్యుదితోగ్రతేజసః |
పురీం సురేశాత్మజవీర్యపాలితాం
వధాయ శత్రోః పునరాగతాస్త్విహ || 4.13.30 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే త్రయోదశః సర్గః ||